

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
"การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัดสู่การปฏิบัติ"
วันที่ 18 - 19 มกราคม 2553

สรุปประเด็นการบรรยายพิเศษ

เรื่อง ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน และสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

โดย นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วันอังคารที่ 19 มกราคม 2553 เวลา 14.00 - 15.30 น.

ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ บอลรูม โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของปัญหาภาวะโลกร้อน

ในปัจจุบันภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาสำคัญของโลก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชากรโลก และหากไม่สามารถหยุดยั้งได้ปัญหานี้จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เรื่องนี้เป็นเรื่องใกล้ตัวที่ต้องให้ความสำคัญ ผลกระทบที่เกิดขึ้นและเห็นได้ชัด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของฤดูกาล การเกิดดินถล่ม และปัญหาภัยพิบัติต่าง ๆ

ในประเทศไทย จังหวัดภูเก็ตมีโอกาสที่จะเกิด Stom Surge (น้ำทะเลยกตัวสูงเกิดเป็นคลื่นพายุหมุน) นอกจากนี้ ประเทศไทยอาจเกิดสึนามิขึ้นอีก เนื่องจากรอยแตกตรงเกาะสุมาตรายังมีพลังอยู่ ดังนั้น จังหวัดที่อยู่แถบอันดามันยังต้องมีการดูแล และมีมาตรการรองรับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ เฮติ เป็นผลจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกแผ่นใหญ่ที่อยู่ตรงกลางมหาสมุทรแปซิฟิกที่เรียกว่า Ring of Fire โดยมีการเคลื่อนตัวถึง 10.5 ซม. ส่งผลให้เกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง การเคลื่อนตัวของเปลือกโลกมีหลายสมมติฐาน สมมติฐานหนึ่ง คือ น้ำแข็งขั้วโลกละลายทำให้เกิดการไม่สมดุลของโลก น้ำหนักของโลกถ่วงไปด้านหนึ่ง ทำให้โลกหมุนแบบไม่สมดุล เมื่อโลกอยู่ในสภาวะไม่สมดุลจะเกิดการปรับตัวเกิดเป็นแผ่นดินไหว

สำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยในประเทศไทย พบว่า จุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวเคลื่อนเข้ามาอยู่ในบริเวณภาคเหนือ จึงควรมีการกำหนดกฎกระทรวงเพื่อการป้องกัน โดยจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต้องมีการกำหนดมาตรการรองรับ

ปัญหาจากการประชุมที่โคเปนเฮเก้น

ปัญหาภาวะโลกร้อนและสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัญหาสำคัญของโลก จะเห็นได้จากการประชุมที่โคเปนเฮเก้นซึ่งเป็นการรวมตัวของผู้นำกว่า 100 ประเทศ เพื่อประชุมหารือร่วมกันเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไข กติกา และกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกเหนือจากอนุสัญญาเดิมที่มีอยู่

อย่างไรก็ตาม การประชุมยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาที่ยังไม่สามารถตกลงร่วมกันได้ เช่น เรื่อง "คาร์บอนเครดิต"

คาร์บอนเครดิตเป็นการหาสิ่งทดแทนการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการเผาผลาญน้ำมันดิบ (Fossil Fuel) ในโรงงานอุตสาหกรรมหรือยานยนต์ รวมถึงก๊าซที่ก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจกที่เกิดจากการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ อันเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน หากประเทศพัฒนาแล้วไม่สามารถลดมลพิษของตนได้อีกต่อไป ก็ต้องใช้วิธีซื้อคาร์บอนเครดิตจากประเทศด้อยพัฒนา หรือให้ความช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนาในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เมื่อลดได้จะนับเป็นคาร์บอนเครดิตของตนเอง ทำให้ไม่ต้องจ่ายค่าปรับในพันธกรณีตามพิธีสารเกียวโต ซึ่งคาร์บอนเครดิตอาจได้มาโดยหลายวิธี เช่น การเพิ่มพื้นที่การปลูกป่าหรือการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

ผลจากการประชุมที่โคเปนเฮเก้นมีการจัดทำ The Copenhagen Accord แต่ยังไม่มีการรับรองว่าจะเป็นมติของที่ประชุมได้หรือไม่ เนื่องจากมีผู้นำเพียงไม่กี่ประเทศที่เข้าร่วมประชุม อย่างไรก็ตามถึงแม้เรื่องนี้จะไม่เกิดความชัดเจน แต่ประเทศไทยก็ต้องรับผิดชอบและให้ความสำคัญในการแก้ไขสภาวะโลกร้อนในฐานะที่เป็นหนึ่งในพลเมืองโลก

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลก

ปัจจุบันการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และมีการคาดการณ์ว่าในอีก 50 ปีข้างหน้าประชากรของโลกจะเพิ่มขึ้นจาก 6,000 ล้านคน เป็น 9,000 ล้านคน เมื่อประชากรสูงขึ้นทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น ธรรมชาติจะถูกทำลายจนเกินสมดุลและอัตราการฟื้นตัวต่ำ นอกจากนี้ ความต้องการใช้พลังงานจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาที่มีความต้องการใช้พลังงานสูงมากขึ้น ทำให้สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลกเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้น 0.74 องศาเซลเซียส

ก๊าซเรือนกระจกและภาวะโลกร้อน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกิดจากการสะสมของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ทำให้คลื่นความร้อนจากดวงอาทิตย์ที่ตกกระทบมายังผิวโลกไม่สามารถสะท้อนกลับออกไปนอกโลกได้ เนื่องจากถูกชั้นเรือนกระจกสกัดกั้นไว้ ตามพิธีสารเกียวโตมีการควบคุมก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปลดปล่อยจากกิจกรรมของมนุษย์ 6 ชนิดคือ คาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน ไนตรัสออกไซด์ ไฮโดรฟลูโอโรคาร์บอน เพอร์ฟลูโอโรคาร์บอน ฮัลเฟอร์เฮกซาฟลูโอโรคาร์บอน ซึ่งก๊าซเรือนกระจกแต่ละชนิดมีระดับความรุนแรงของการแสดงความเป็นภาวะเรือนกระจก (Global Warming Potential) แตกต่างกัน

แหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจก แบ่งตามแหล่งกำเนิดได้ 6 สาขา ได้แก่ 1) พลังงาน 2) กระบวนการอุตสาหกรรม 3) สารทำลาย 4) เกษตรกรรม 5) ป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน 6) ของเสีย โดยกิจกรรมสำคัญที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การ

จัดหาและแปรรูปพลังงาน รองลงมาคือการใช้เชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรม และการเผาไหม้เชื้อเพลิงในภาคการขนส่ง โดยประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณมาก ได้แก่ ประเทศคาร์ตาร์ และคูเวต สำหรับประเทศไทยอยู่ที่ลำดับ 91

ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2546 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งประชากรที่เพิ่มมากขึ้น โดยกิจกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้แก่ กิจกรรมการผลิตและใช้พลังงาน กระบวนการเผาไหม้เชื้อเพลิง กระบวนการผลิตในอุตสาหกรรม การเผาขยะ เผากำจัดวัชพืช การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การตัดไม้ทำลายป่าซึ่งเป็นการทำลายแหล่งดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ชยะของเสีย น้ำเสีย เป็นต้น

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ประเทศไทยเป็นแหล่งกำเนิด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาต่อไป เนื่องจากในอนาคตเรื่องนี้อาจถูกหยิบยกมาเป็นเรื่องการกีดกันทางการค้าได้ ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะสนับสนุนการวิจัยเรื่องนี้ต่อไป

นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน

- 1) ให้ส่วนราชการตั้ง CC0 (Climate Change Officer) เพื่อเป็นผู้นำของส่วนราชการในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน
- 2) ขอให้จังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้ช่วยกันรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าไม้ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยินดีให้การสนับสนุน ซึ่งในปัจจุบันได้จัดทำโครงการขอความร่วมมือให้พระสงฆ์มาช่วยดูแลป่าไม้
- 3) การจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งปัจจุบันมีปัญหาเรื่องนี้ค่อนข้างมาก โดยจะมองภาพรวมของป่าไม้ของประเทศแล้วกำหนดเป็นพื้นที่ในการอนุรักษ์ ป่าชุมชน สำหรับพื้นที่ที่เหลือหากไม่ใช้ประโยชน์ก็นำไปจัดสรรให้กับประชาชนใช้ทำมาหากิน โดยจะทำให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี
- 4) การขยายพื้นที่ป่า เช่น ที่ห้วยขาแข้ง เพื่อให้พื้นที่ป่าขยายกว้างใหญ่มากขึ้น ทำให้สัตว์ป่าสามารถเคลื่อนย้ายที่และมีระบบนิเวศที่เหมาะสมสามารถอยู่ได้
- 5) การระมัดระวังและป้องกันไฟป่า
- 6) การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ เพื่อป้องกันปัญหาการขาดน้ำ โดยได้ส่งแบบสอบถามความสมัครใจการร่วมโครงการไปแล้ว
- 7) การรณรงค์ให้นำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง
- 8) การแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่ง
- 9) การรณรงค์ให้ลดการเผาด้านการเกษตร ชยะ และยุติปัญหาเรื่องนี้

10) การรณรงค์เรื่องการใช้พลังงานทดแทนและการใช้พลังงานสะอาด

หน้าที่ของจังหวัดในเรื่องการเตรียมการรับมือกับผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนและ
ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง คือ การกำหนดมาตรการรองรับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น
